

Ціна: 30 центів

СОНЯШНИК

РІК VI ТРАВЕНЬ/ЧЕРВЕНЬ — 1961 — MAY/JUNE ч. 65/66

ГОЛОВНИЙ ОТАМАН ВІЙСЬК УНР СИМОН ПЕТЛЮРА

ПЕЧЕРИЦІ

У лугах, де красотали,
Біля річки
Після дощуку зростали
Печерички.

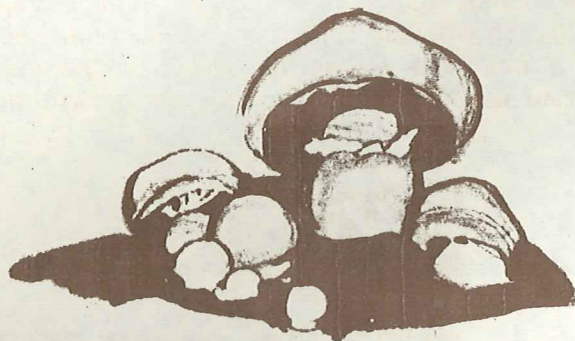
Білі, білі, що ви скажете,
Ще й чисті!
Так і хочеться підсмажити
І з'їсти.

А під шапкою — погляньте —
Вже не біле,
А рожеве, темнувате,
Загоріле.

Я і тато рано встали,
Вийшли з кошиком,
Печериці позрізали
Гострим ножиком.

Назбирали ще ожини
Й по стежині
Вдвох по березі крутому
Йшли додому.

Нам співала в верболозі
Синя пташка.
Кошик я несла в дорозі —
І не важко.

Леонід ПОЛТАВА

СИМОН ПЕТЛЮРА

Чом не спиняються люди?
Чом не схиляються мури?
Чом ти, сонце високе,
В небесах майориш? —
Це ж сьогодні
Гарячою кров'ю Петлюри
Підпливає байдужий Париж!

О, не сім, не сім куль
Влучали у нього.
То влучали гармати
Із веж Кремля
В груди, в серце
Найбільшого стернового
Українського корабля.

Пролунали — і згасли,
І не сталося смерти.
Тільки прапор жалобний
Піднявся в блакить:
Честь тому, хто ніколи
Не може умерти,
Бо народжений сам —
Воскресить!

Не спиняються люди,
Не схиляються мури,
І в шинелі із сонця
У оновлений день
Йде планетою гордо
Симон Петлюра —
То безсмертя народу іде!

ТРИДЦЯТП'ЯТИРІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТИ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

У травні цього року українці всього світу відзначають 35 років із дня смерти Симона Петлюри. Симон Петлюра був найвизначнішим нашим державним провідником 20-го століття. Під його проводом український народ визволився з-під російської неволі.

Боротьба з росіянами була довга й важка, вона ще не скінчилась і досі. Ім'я Симона Петлюри було і є й тепер пострахом для наших ворогів, бо під його керівництвом ми були збудували власну державу.

Коли тимчасово наше військо змушене було відступити з України, то Симон Петлюра осів у Парижі. Звідти він керував боротьбою українців за свою волю.

Російські більшовики підіслали в Париж жида Шварцбарда, який убив Симона Петлюру 25 травня 1926 року. Цей день для всіх українців є днем жалоби. У цей день ми всі молимося по церквах за Симона Петлюру. Ми згадуємо його діла і готуємося до остаточного визволення нашого народу.

ГАРНІ БУДУТЬ КАВУНИ

Квітнуть вишні навкруги,
Ллється сонце на луги.
Он на вулицю із хати
Вийшли діти погуляти,
І надумали вони
Посадити кавуни.
В дідуся взяли лопати
Й почали грядки копати.
Тільки Гриць ледачий сів,
Працювати не схотів,
Говорив усім хлоп'ятам:
— Праці буде вам багато,
А як вродять кавуни,

Будуть всі мої вони..
Уставали діти рано,
Працювали всі старанно,
А Рябко дививсь всі дні,
Хто працює, а хто ні.
Угорі пливуть хмарки,
Крешуть в небі блискавки,
Над високими дубами
Скреготить гроза зубами,
Дощик срібні батоги
Опускає на луги,
На дитячу чорну ниву
Полилася ціла злива.

Потім стихли буйні грози,
Сонце втерло хмарам сльози
І пішло в ясній теплі
По зарошеній землі.
Ось з'явилися на ниві,
Як метелики грайливі,
Два листки на стовбурці —
То зійшли там кавунці.
Потім гудину пустили,
Свіжу грядку нею вкрили.
Ну й хороші ж кавуни
Будуть дітям восени!
І Рябко щодня уже
Кавуни ті стереже.
Хто ішов до праці рано,
Тих пускав він до баштану.
А ледачого Грицька —
До баштану не пуска.

Діти кажуть: — Геть іди,
Щоб не взнав ти ще й біди!
Нащо нам ледачий гість? —
Хто не робить, той не їсть.

Повернулися ластівки

Ось і ластівки з-за моря повернулися; літають, метушаться, в сараї під дахом глиняне гніздечко ліплять.

Та як акуратно! Грудочку до грудочки приклеюють.

Зліплять гніздечко, неначе кошик, а збоку пролазку залишать.

Через цю пролазку пуху, травинок у гніздо назносять.

Постелить ластівка м'яку підстилку в гнізді, знесе туди яєчка і сяде пташенят висиджувати.

Г. Скребицький і В. Чапліна

Грецькі міста на півдні України

ПРИЧИНИ ГРЕЦЬКОЇ КОЛОНІЗАЦІЇ

Дві з половиною тисячі років тому до північних берегів Чорного моря приставали сотні вітрильних суден. Вони везли сюди греків з їх родинами. Греки-переселенці засновували тут свої міста, або розселивались по містах місцевого населення.

Греки тікали із свого краю, бо там саме в той час заводився рабський лад життя. Дешева робоча сила рабів позбавляла праці багатьох ремісників. Було багато противників нового ладу, тому в Греції весь час були війни. Край їх був малий, гористий, хліба не могло всім вистачити, тому греки мусіли їхати за море.

ГРЕЦЬКІ МІСТА НА ПІВНІЧНОМУ ПРИЧОРНОМОР'І

Починаючи з VI століття перед народженням Христа почали будуватись грецькі колонії на українському Причорномор'ї: Тіра — в гирлі Дністра, на місці сучасного Білгорода-Дністровського; Ольвія — на Бозькому лимані, недалеко від сучасного Миколаєва; Херсонес — у Киму, поблизу сучасного Севастополя; Феодосія — там, де стоїть сучасне місто Феодосія (в Криму); Пантікапея — у Криму, на місці сучасного міста Керч, Танаїс — у гирлі ріки Дін; напроти Пантікапеї, на Таманському півострові були міста Фанагорія, Гермонаса та чимало інших, менших грецьких міст.

Грецькі міста-колонії на півдні України:

ГРЕЦЬКА КОЛОНІЯ ОЛЬВІЯ

Всі ці міста були схожі одне на одне. Ми вам розкажемо про найбільше з них, Ольвію, і ви уявлятимете всі інші грецькі міста.

Ольвія — по-грецькому значить "щаслива". Заснували її втікачі із грецького міста Мілет у VI віці перед народженням Христа. Ольвія стояла недалеко гирла судноплавних рік Дніпра та Богу. Грецькі купці могли водою торгувати з населенням великого району.

Жителі Ольвії полізу міста займалися сільським господарством. Вони сіяли пшеницю, ячмінь, просо, розводили виноград. У їх отарах випасались корови, вівці, кози, свині, коні, осли. У річках та в лимані ловили багато риби. Рибу солили й консервували.

Греки були дуже добрі майстри. Серед них були ковалі, ливарники, ганчарі, золотарі. У їх майстернях виготовляли знаряддя праці для хліборобів та ремісників. Також виготовляли речі домашнього вжитку і зброю: мечі, кинджали, списи, наконечники для стріл тощо.

Ганчарі виносили на базар великі посудини — піфоси та амфори. У цьому посуді зберігали й перевозили вино, маслинову олію, зерно, рибу та інші харчові продукти. Вони також виробляли столовий та кухонний посуд, тонкої роботи вази з візерунками, черепицю тощо.

Золотарі виробляли мідні дзеркала, браслети, сережки, бляшки із золотими витисками, які нашивали на одяг, та інші прикраси.

В Ольвії було також дуже розвинене деревообробне, ткацьке та інші ремесла.

Торгівля була в Ольвії дуже розвинена. Ольвійські купці купували у місцевих племен зерно, худобу, рибу, шкіри, хутро, льон, вовну, мед, віск, а також і рабів. Мала частина з цього всього лишалась в Ольвії, а решта йшла на продаж у грецькі держави над Середземним морем. Звідти ольвійські купці привозили вина, олію, дорогі тканини, майстерний дорогий посуд, твори мистецтва та розкоші. Все це призначалось для обміну мешканцям сучасної території України.

Ольвія мала власні гроші — мідні, срібні золоті.

Державний устрій Ольвії був такий, як і в Греції: це була рабовласницька республіка, “поліс”, як звали її греки. Це була демократична держава, але раби в ній ніякого права не мали. Жінки в Ольвії також права голосу не мали.

Законодавчими органами були народні збори і рада. Виконавчою владою були різні колегії, які обирались на зборах кожного року.

Ольвія була великим культурним центром того часу. Серед ольвійців були скульптори, малярі, поети, вчені. Був в Ольвії і театр, а також “гімнасій” — школа для навчання юнацтва. Ольвійці дуже любили спортові змагання та кінські перегони.

Населення Ольвії було досить чисельне — від трьох до десяти тисяч. Більшість з них були греки, але було й багато скитів, а пізніш і сарматів. Греки переймали чимало скитських звичаїв: носили їх одяг, зброю, переймали їх вірування. Скити здебільша були рабами, але були в Ольвії і скити, які належали до панівної верхівки. Пізніш (у першому столітті по народженні Христа) скити були навіть і в управлінні державними справами.

Територія Ольвії мала форму трикутника. Площа її займала 24 гектари землі. Місто було обнесене високими кам'яними мурами завтовшки 3 — 4 метри. Дістатись у місто можна було тільки крізь брами у мурах міста.

Міські квартали мали прямокутну форму. Вулиці і площі забруковувались камінням та черепками. Вулиці були вузькі, хоч деякі з них були від 6 до 10 метрів завширшки. Стіни будинків тинькували й фарбували.

Місто мало свій водопровід і громадські водоймища.

Ольвія ділилась на дві частини: Нижнє (Поділ) і Верхнє місто. У Верхньому місті була площа агора. На ній відбувались народні збори, укладались торговельні угоди тощо.

Агора була й центральною торговельною площею.

Поруч з містом був і цвинтар. Тепер уже досліджено понад дві тисячі могил, Ольвійці ставили мертвим (у могили) вино, воду, олію, клали зброю, прикраси, а дітям навіть іграшки. Вони вірили, що людина на тому світі з цього всього скористає.

На Ольвію часто нападали вороги. Щоб утриматись від їх нападу, Ольвія в другому столітті по народженні Христа входить у Скитію. Та й скити тоді вже не завжди могли оборонити Ольвію. Так наприкінці IV століття по народженні Христа Ольвія зовсім занепала.

Ольвія, як і інші грецькі колонії, мала велике значення в культурному розвитку Півдня України. Через Ольвію наші предки входили в стосунки з культурними й сильними народами Середземномор'я. Ольвія своїми впливами сягала дуже далеко: ольвійці торгували навіть з древньослов'янськими племенами між Дніпром і Карпатами.

Валентин БИЧКО

ОЙ ЯК ГАРНО НА РІЦІ!

Ой як гарно на ріці,
Що в зеленій осоці!
Поскидаймо маєчки,
Попливімо скраєчку!

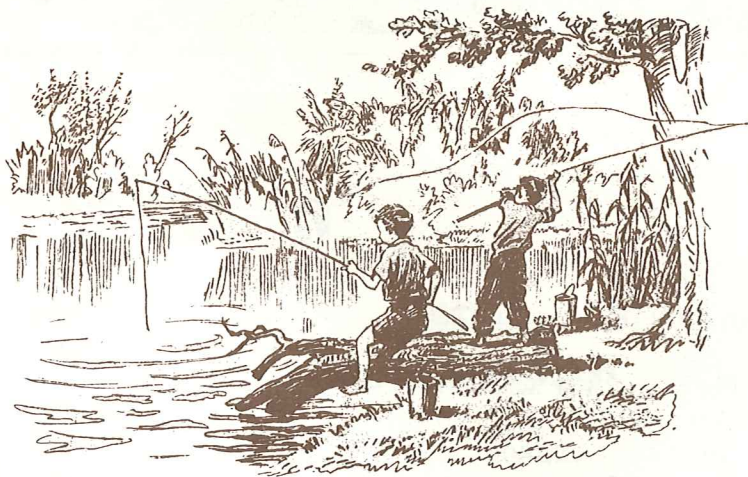

Набігає вітер —
Хвиля з краю в край...
В воду як шубовснемо:
— Хвиле, погойдай!

Ой як гарно на ріці, —
Гріють спину промінці!
Скинемо одержу ми,
На піску положимо.

Набігає вітер —
Хвиля з краю в край.
Полетіли маєчки...
— Нум, наздоганяй!

Ой як гарно на ріці, —
Пропливають окунці!
У тіні помалу ми
Нині порибалимо.

ДІТИ!

В літній час "Соняшник" виходитиме раз на два місяці. Це число видається за травень — червень, чергове вийде за липень — серпень, а далі виходитиме знову кожного місяця.

Редакція.

Петро МАХ

ПОЛІСЯНОЧКА

Там, де Стиру хвилі
грають
Між лісів, широких піль,
Де шахтарські зорі
сяють, —
Полісяночка звідтіль.

В неї очі сині-сині,
Щічки маками цвітуть.
Це дівчатко на Волині
Лесею зовуть.

Часто Леся виїжджає
По гриби у ліс,
Наче коней, запрягає
І жаків у віз.

Скакуни, гей, гей летіте
Швидше, ніж крилатий
вітер...

І дзвенять її пісні
В рідній стороні.

СОМ

Грицько БОЙКО

Не сидиться хлопцю дома —
Він зловити хоче сома.
Зранку з вудкою в руці
Наш рибалка на ріці.

Вибрав затишну містину,
Сів на плетену корзину,
Швидко вудку розмотав
І рибалити почав.

Ось разок, іще разок
Колихнувся поплавок.

Насторожився рибак,
Посміхнувся: — Так, так, так!

Може, сом у цю хвилину
Підійшов і чуха спину?
А чи, може, соменята
Черв'ячка схотіли зняти?..

Враз не стало поплавка,
Вудку смикає рука. —
Хлопець знизує плечима,
Хлопець блимає очима:
То не сом, не соменя —
То зелене жабеня!

Малюнок В. ЧЕРНУХИ

ЧЕРВЕНЬ

В росі пахуче жито,
І маки у росі...
—Добридень, любе
літо!—
Ми кажемо усі.

І плещемо в долоні,
Бо червень вже несе
Нам ягідки червоні,
Смачніші над усе.

Василь ДІДЕНКО

Олесь ВЕСЕЛКА

Малюнок Г. ЗАХАРЧУК

МОЯ РОВЕСНИЦЯ

Є у нашому садочку
Дві берізки, два дубочки,
Дві верби зелені,
Два високі клени,
Яблунь, слив і груш багато,
Посадив цей сад мій тато.
Між дубками біля тину
Вироста мала калина,
Навіть менша ще, ніж я,
Це—ровесниця моя.

Дитинство Тараса

НА ТОРГОВИЦІ

Тарасові пішов дев'ятий рік, а він міркував розсудливо, як дорослий. Любив спостерігати природу. Його захоплювало, як з квітки на квітку перелітали бджілки, збираючи мед, як цвіли і відцвітали дерева, як між листям спочатку висіли зелені сливи, вишні, а тепер червоні, аж чорні. Батько з великою корзиною переходив від дерева до дерева, збирав сливи, щоб завтра відвезти на торговицю.

— Ти, Тарасе, краще допоміг би добрих слив нарвати.

Син кинувся допомагати.

До вечора всі корзини були наповнені і укладені на віз. Рано-вранці, ще й не починало сіріти надворі, батько запряг волів, щоб їхати на базар. Прокинувся й Тарас, почувши тиху розмову батька з матір'ю.

— Тату, я теж поїду на торговицю.

— Хай їде, світа більше побачить, вже ж не малий, — сказала мати.

Батько погодився. Тарас дуже зрадів — він уперше поїде в Богуслав, у велике місто — на торговицю.

Ще не встигли запрягти воли, як Тарас сидів у передку з батогом на довгому пужалні з червоною китичкою — це так Катря прикрасила.

...Минули кирилівські вулиці. Село лишилося позаду. Де-не-де видно було вогники з вікон хат, що ховалися в зелені садів.

Проїхали кілька довгих гонів. Під лісом замиготіли вогні економії «Шампанія».

— О, вже й пани прокидаються, — сказав батько, — це вже ми спізналися на базар.

...Минали Моринці, Почапінці, Медвин і Сайки. От і Богуслав. Внизу зеленими берегами текла широка річка Рось. З-під землі на березі і подекуди з води виглядало велике каміння. Тарас уперше бачив таку широку річку і такі великі кам'яні скелі. Воли жвавіше ступали з гори, поспішаючи до води.

— Тату, що то?

— То водяний млин, сину. Тут їх більше десяти.

По річці на великому канаті ходила баржа. На ній Тарас з батьком, сидячи на возі, переправилися на другий бік. Волів перегнали вбрід. Особливо широкою Рось здавалася Тарасові на переправі, коли вони були на середині. Навколо вода, а тут ще й баржу гойдало. Другий берег, великі верби з довгими тінями у воді наближались поволі-поволі.

Нарешті переправились. Запрягли воли і поїхали на торговицю.

Під горою, біля кам'яної білої церкви, розкинувся базар. Скільки тут люду! І чого тут тільки немає: рядами стоять гончарі з мисками, глечиками, горшками. Тарасові дуже сподобались малюнки на них, особливо на великій, як діжа, макітрі. А далі стояли вози з сливами, яблуками, грушами. Тут і Шевченки стали в ряд. Воли випрягли, поставили до сіна.

Тарас сидів на возі, оглядаючи зверху великий натовп людей, які, наче хвиля, гойдалися з краю в край. Ось з бандурою через плече йде базарною площею сивий кобзар з поводитарем. Він співає думу про Марусю Богуславку:

На Чорному морі,
На камені біленькому,
Там стояла темниця кам'яная...

Слухав Тарас уважно думу, слухав її і народ.

Маруся Богуславка
Добре дбає —
До темниці приходжає,
Темницю відмикає,
Всіх козаків-невільників
На волю випускає.

Отака була Маруся Богуславка!

— Татусю, можна мені туди піти, пісню послухати?

— Можна.

Бриніла жалібно бандура, а кобзар, схиливши голову, вже співав іншої:

Ой Морозе-Морозенку, ти славний козаче!
За тобою, Морозенку, Україна плаче.
Не так тая Україна, як те горде військо.
Заплакала Морозиха, ідучи на місто...

Довго слухав Тарас кобзаря. Повернувся до воза, коли батько закінчував розпродувати сливи.

— Уродило нам, нехай буде й людям! За ціною я не гонився, аби додому не везти. А тепер, сину, ходімо базарувати!

Батько відклав з калитки кілька мідяків у кишеню. Калитку цупко зав'язав і сховав. Купив дітям по прянику — розмальованих коників. Потім купив солі та ще деякі дрібниці, що мати веліла. Лед-

ве протовпились на середину майдану, де стояли намети. В одному з наметів продавали ікони, картини, малюнки різні. Такі малюнки Тарас бачив уперше.

«Як то люди вміють так добре малювати», думав він.

Запрігши воли, виїхали з торговиці на вулицю Богуслава. Тільки тепер Тарас розглядив місто: хати одні панські, під черепицею інші — ні селянські, ні панські, а якісь чудні: віконниці розмальовані, з візерунками, попід стріхою різьблення, двері пофарбовані, а на одній хаті навіть димар прикрашений дерев'яним качуром.

Сонце звернуло з полудня. Позираючи на небо, батько підганяв воли, щоб завидна виїхати за Богуслав у степ.

Переїхали Рось. Повіяло вечірньою прохолодою. Мовчазний їхав Тарас з торговиці і всю дорогу думав, передумував, що він бачив, що чув на базарі. На думку спадали народні пісні, думи і, зокрема, дума про Марусю Богуславку — відважну дівчину, яка визволила сімсот козаків з бусурманської неволі. Тарас пригадав навіть мотив думи і замугикав собі потихеньку. Батько почув і похвалив:

— Ти справжній кобзар!

Сонце сідало просто на землю. Червоне коло ховалося в могилу потім зникло зовсім. Ще деякий час небо освітлювали яскраві заграви. Незабаром смеркло. Батько зупинив воли, випріг і пустив по-пастись у степ. Тарас лежав на возі, а батько на траві. Вгорі кигикала чайка...

Тарасові довго не спалось. То йому здавалось, що незвичайно загадково шумить степ, то з неба зривається зірка, падає, лишаючи за собою яскравий слід, то ніби зірки ворушаться, мерехтять, міняються незвичайними кольорами. Тарас вдивлявся в одну найбільшу зірку, думав, поки не заснув міцним сном.

ТАРАС НА ПАНЩИНІ

Погасли зірки на небі, і тільки блідий місяць повис у повітрі.

На сході червоні заграви осяяли обрій. До схід сонця зібралась і мати на панщину, а батько ще звечора пішов на займище, щоб вночі покосити пшеницю, бо вдень дуже сиплеться.

— Мамуню, і я з тобою піду. Я тобі допомагатиму.

— Добре, підеш. Зайдемо до діда Івана й вирушимо в степ разом.

Ще сонця не було на небі, а надворі вже стояв світлий ранок. Зібрались і гуртом пішли вулицею родина Шевченків, двоє з двору Решетила, Сокирка і старий Бондаренко. Насупроти, знявши куряву, скакав вулицею на коні лановий. Здаля вже видно було, що він сердитий, червоний. Люди тиснулись до тину. Кінь захріп і раптом зу-

пинився. Вершник, кремезний чоловік з червоносинім носом, пухки-ми з ряботинням шоками, кричав на людей, лаявся:

— Пся крєв! Скоро сонце зійде! Пшениця висипалась! Через вас мене пан лає!!! На панщину, лайдаки!!!

Нагай свиснув в повітрі... Діда Івана як ножем різнуло по спині. Ще раз свиснув нагай — сорочка розсіклась, і закривавлені плєні схилились перед лановим. А той далі бив Решетила, Сокирку, Бондаренка, які покірно стояли біля тину. Потім ударив коня, і той вихором помчав уздовж вулиці.

Як від'їхав лановий, Тарас міцно припав до діда. У грудях клетів гнів, ноги тремтіли. Дідусь долонею прикривав побите плече. Крізь пальці текла кров. Похмурі і мовчазні пішли вони на панщину. Вже були за селом, коли червоне вогняне коло із сходу вийшло на небо й позолотило геть усе навкруг. Багато людей йшло в степ чоловіки, жінки, діти. Матері на руках несли немовлят, за плечима коліски, триноги.

Усі поспішали на своє займище. То на жнива пани свій лан поділили на займища для кожного двору, і кожний поспішав мерщій свою пайку зробити і здати лановому. От чому батько косив усю ніч. Справді, коли Тарас з матір'ю прийшли на лан, то багато покосів лежало рівними смужками, довгими гонами.

Батько стомився, зблід, усе хотів припасти до землі на відпочинок, але раз по раз твердив:

— Поки сонце припече, треба пройти ще два-три покоси.

Батько і мати працювали не спочиваючи, а Тарас бігав по стерні, підносив перевесла, поки добре ноги наколов.

— Не стільки з тебе допомоги, скільки потім буде мороки, — ноги лікувати. Іди, сину, посидь краще на снопах!

У пшениці западпадьомкала перепелиця. Тарас вслухався в той спів. і йому дуже хотілося побачити пташку. Ось на сусідньому займищі докінчують зажинку... Звідти одна по одній вилітали перепілки. Летіти їм було важко, вони падали на землю і зникали десь під снопами. Прибігши сюди, Тарас сунув руку під снопи — відчув тепле пір'я. Просунувши руку глибше, витяг за крило перепела. Перелякана пташка ховала голову. З радощів хлопець вчинив галас.

— Що трапилось, сину? — гукала перелякана мати.

Вона кинула в'язати снопи, побігла до Тараса. А син сидів з перепелом у руці біля снопів і кричав.

— А цить! На смерть перелякав мене!

Тарасові стало ніяково. Замок. Мати зв'язала крильця і віддала йому перепела.

— На, Ярисі понесеш! Та вкинь у торбу, а то прогавиш, втече.

Сонце ставало на обідню пору. Тепер воно не гріло, а вогнем пекло. Тарас знайшов затінок під копою, ліг і заснув. Снилось йому, що він уже великий, косить на полі панську пшеницю, а мати під копою

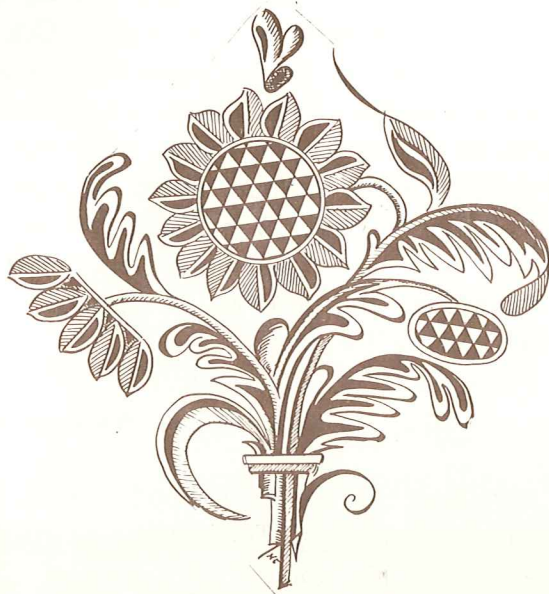
годує маленьку Марійку. Навколо багато людей працює... Коли це з-за гори йде здоровенний пан і своїми чобітьми душить людей. Галас, крик... Тарас схопив цурку та як шпурне... І та цурка, наче стріла, полетіла на пана і влучила просто в серце. Упав пан... А Тарас прокинувся. Батько докошував пшеницю, мати в'язала. Навколо люди, кожен на своєму займищі, працюють, обливаючись потом, як водою.

Десь здалека загуркотів грім. Прохолодою повіяв вітер від Пединівки. Насувалась чорна хмара, яка швидко закривала небо. Кріпаки забігали по степу, вкладаючи снопи в копи. Ледве встиг батько покласти останнього снопа на полукіпок, як полив густий краплистий дощ. Тарас заліз під копу, а батька і матір змочило до рубця. Швидко налетіла та й швидко промчала над степом чорна хмара. Знову засяяло сонце, парувала земля і батькова одежа, яку він постелив на стерні, а сам допомагав матері в'язати перевесла. Повівав легенький вітерець і так швидко сушив довгі покоси пшениці, що через півгодини її вже можна було в'язати. В'язали мати й батько, а Тарас носив перевесла. Стерня після дощу стала м'якою й не дуже кололась. Потім батько знову косив, а мати в'язала до смерку.

— Буде ще дощ, — сказав батько і показав на сонце, що заходило за темносиню стіну.

Небо засіялось зірками. Виплив місяць, перевернутий серпом, і аж тоді рушили кріпаки з степу, потомлені, похмурі, мовчазні. Йшли не поспішаючи, ледве ступали, виснажені тяжкою працею. Коли минули останню межу і ввійшли у село, Тарас згадав свій сон на полі й подумав:

«А здорово я влучив цуркою того великого пана!»

А. Малишко

СОЛОВЕЙКУ-СОЛОВ'Ю

Соловейку, солов'ю,
Я приспівочку зів'ю,
Свіжу та барвисту
З золотого листу,

З того листу, що в долині,
На кленині, на калині,
На березовій корі,
На дубочку угорі.

Листя, листя, не шаста,
Соловейка захисти
Од важкого грому,
Вітру-бурелому,

Од яркої блискавиці,
Щоб не сліпнули очиці,
Од дощу в світанки білі,
Од метілі-заметілі,
Холоднючої зими.

Тече вода з-за гаю

Слова Т. ШЕВЧЕНКА

Муз. А. ФІЛІПЕНКА

Не поспішаючи

The piano introduction consists of two staves. The right hand plays a series of chords and eighth notes, while the left hand plays a steady bass line. The tempo is marked 'p' (piano) and 'mf' (mezzo-forte).

The first two lines of the song. The vocal line is on a single staff, and the piano accompaniment is on two staves. The lyrics are: "Те_ че во_ да із_ за га_ ю та по_ під го_ ро_ ю; А ка_ чеч_ на ви_ пли_ ва_ є з ка_ чу_ ром за ни_ ми,"

The next two lines of the song. The vocal line is on a single staff, and the piano accompaniment is on two staves. The lyrics are: "хлю_ по_ шуть_ ся на_ ча_ точ_ на по_ між о_ со_ ко_ ю. ло_ вить ряс_ ну, роз_ мов_ ля_ є з діт_ ка_ ми сво_ ї_ ми."

The final line of the piano accompaniment, consisting of two staves. It concludes the piece with a final chord and a fermata.

Діти, напишіть у "Соняшник", як ви вшанували сторіччя з дня смерти Тараса Шевченка. Напишіть, які Шевченкові твори ви читали, які його вірші ви знаєте напам'ять.

Редакція

Ускірки ДІДА ГРИЦЯ

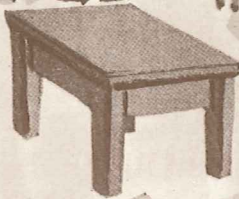
Михась та Юрко пасли на полі ягнята. От Михась каже Юркові:
 — Дай мені зі своїх ягнят одного до моїх, то в мене тоді буде ягнят удвоє більше, ніж у тебе.
 А Юрко йому на те:
 — Ні, ти мені дай зі своїх одне, то тоді в нас буде однаково.
 Скільки ягнят пас Михась і скільки Юрко!

ЗГАНДИ

Має ріжки й ноги, а держиться підлоги.

(Стиг)

Під нами вниз головнами.

(Хвицьорезь в ихтл)

Мовчить, а багатьох навчить.

(Кижка)

Без рук, без ніг, а на тин лізе.

(Ходо,л)

Що то за неборан, що сидить у воді і співає: нван!?

(Жва)

Прилетіли горобці, говорили про крупці;
 не про крупці, не про покрупцію, а про крупник та про покруп'ятко.

Смаженю смажив, смажив Саша, —
 Замість смажені у Саші сажа

Батьки й матері!

Відновіть передплату на "Соняшник"! Не чекайте на спеціальне нагадування.

Редакція.

Вадим СКОМОРОВСЬКИЙ

Малюнок А. ТЕТЬОРИ

НАД „КОБЗАРЕМ“

Ясно надворі,—ні вітру, ні хмар.
Сонце підбилось уже височенько.
Наша Оленка відкрила «Кобзар»,
Вголос читає Тараса Шевченка.

Лунко хлюпоче Дніпро вдалині.
Ген, під горою, принишкла діброва.
Наче струмочок, дзвенить в тишині
Щире і ніжне Шевченкове слово.

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Редактор — Петро Волиняк

Передплата на рік: Канада — 3.00 дол., США — 3.50 дол. Австралія
й Англія — 20 шилінгів, інші країни — рівновартість 3.00 доларів.

Передплату і все листування слати на адресу:

NOWI DNI
187 Yarmouth Rd.
Toronto 4, Ont. Canada

